

สารจากบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ สำหรับข่าวสารวิชาการ กอป. ปี 2567 จะพบกันในทุก 2 เดือน ฉบับนี้ เป็นฉบับประจำเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2567 ทุกท่านสามารถติดตามข้อมูลศัตรูพืชที่ต้องเฝ้าระวังได้เช่นเคย ช่วงนี้สภาพอากาศร้อนถึงร้อนจัด ประกอบกับเริ่มเข้าสู่ช่วงฤดูฝน ในพื้นที่ประเทศไทยตอนบนได้รับอิทธิพลจากฤดูร้อน ส่งผลให้เกิดพายุฝนในหลายพื้นที่ สำหรับภาคใต้ยังคงมีฝนฟ้าคะนอง บางพื้นที่ เกษตรกรจึงควรเตรียมการป้องกันและระวังความเสียหายที่จะเกิดต่อผลผลิตทางการเกษตร

สำหรับข่าวสารวิชาการฉบับนี้ คณะทำงานได้จัดทำข้อมูลเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย เทคนิคการปลูกและดูแลรักษาพืชผักในฤดูฝน โรคข้าวที่สำคัญ ในส่วนของแมลงศัตรูพืช เราชวนทุกท่านมาทำความรู้จักกับแมลงศัตรูควบคุมแมลงดำหนามมะพร้าว ศัตรูตัวร้ายที่พบในสวนขมพู่และฝรั่ง และด้วงแรดมะพร้าว/ปาล์มน้ำมัน รวมถึงเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับสาร Salicylic acid สามารถชะลอการเจริญของเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* (Penz) ในมะม่วง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช และสารเน่ารู้เกี่ยวกับตัวชี้วัดสำคัญที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพโรงเรียนเกษตรกร

คณะทำงานวิชาการ กอป. หวังว่าเนื้อหาสาระในฉบับนี้ ช่วยให้ข้อมูลเตือนการระบาด และความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทุกท่าน

คณะทำงาน :

- นางสาวอุดมศรี อุ๋นโชคดี นางสาวปวีณา คนยงค์ นางชิดชนก ไชยพงษ์ นางสาวรณางุ โภกเย็น นางสาวสุดารัตน์ แซ่มช้อย
นางสาวปวีณา เดชคอบุตร นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว นางสาวทานเอื้อ ชูช่วย นางสาวกิติยา จันทร์ละออ นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว
นางสาวสิริส สุวรรณมณี นางสาวรุ่งดาว หมี่แรต นางสาวรินจาวรรณ ยกธรรม และนางสาวจิณณ์วรา อึ้งยง

เดือนฟ้าระดังศัตรูพืช

ประจำเดือนพฤศจิกายน 2567

ภาคเหนือ

36-38 / 25-27°C

ฝน 100-140 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว** ระวัง เพลี้ยไหม้ หนอนกระทู้กล้า โรคขอบใบแห้ง
- ข้าวโพด** ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะลำต้น
- ไม้ผล** ระวัง หนอนเจาะลำต้น หนอนกินใบ เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไหม้ ไรแดง โรคราดำ
- ผัก** ระวัง หนอนใยผัก หนอนกระทู้หอม หนอนกระทู้ผัก ผักดอง หนอนหัวดำ โรคแอนแทรกซิส โรคใบจุด

ภาคกลาง

37-39 / 26-28°C

ฝน 90-120 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว** ระวัง เพลี้ยไหม้ หนอนกระทู้กล้า โรคไหม้
- อ้อย** ระวัง ตั๊กแตน หนอนกระทู้ อ้อย โรคเส้ดำ
- มะนาว** ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตั๊กแตน หนอนกระทู้
- ผัก** ระวัง หนอนกระทู้ผัก หนอนใยผัก ผักดอง หนอนหัวดำ โรคใบจุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

36-38 / 25-27°C

ฝน 130-170 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว** ระวัง เพลี้ยไหม้ หนอนกระทู้กล้า โรคไหม้
- มันสำปะหลัง** ระวัง เพลี้ยชอของเถา ลำต้น โรคใบด่าง โรคใบไหม้
- อ้อย** ระวัง ตั๊กแตน หนอนกระทู้ อ้อย โรคเส้ดำ
- ไม้ผล** ระวัง เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไหม้ ไรแดง โรคราดำ
- ยางนา** ระวัง โรคใบร่วง โรคราขาว อากาศเปลี่ยน

ภาคตะวันออก

34-36 / 26-28°C

ฝน 120-160 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- มันสำปะหลัง** ระวัง เพลี้ยชอของเถา ลำต้น โรคใบด่าง โรคใบไหม้
- ไม้ผล** ระวัง หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด เพลี้ยไหม้ ไรแดง โรคราดำ
- มะนาว** ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตั๊กแตน หนอนกระทู้
- ยางนา** ระวัง โรคใบร่วง โรคราขาว อากาศเปลี่ยน

ภาคใต้

33-36 / 25-27°C

ฝน 100-320 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 70-90 %

- ไม้ผล** ระวัง หนอนเจาะลำต้น เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไหม้ ไรแดง โรคใบจุดสาหร่าย
- ปาล์ม** ระวัง หนอนปลอกเล็ก หนอนหน้ำแมว ตั๊กแตน หนอนกระทู้
- มะนาว** ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ตั๊กแตน หนอนกระทู้
- ยางนา** ระวัง โรคใบร่วง โรคราขาว อากาศเปลี่ยน

กสท.

กอบ.

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, ใกล้เคียงบ้านท่าน

จัดทำโดย : กลุ่มนบการณและเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

เดือนฟ้าระดังศัตรูพืช

ประจำเดือนมิถุนายน 2567

ภาคเหนือ

☺ 33-35 / 24-26°C

☁ ฝน 130-170 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว** ระวัง เน่าเสียงกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง โรคไหม้ข้าว
- ข้าวโพด** ระวัง หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด หนอนเจาะลำต้น
- ไม้ผล** ระวัง หนอนเจาะลำต้น เน่าเสียงแป้ง โรคคราดำ โรคแอนแทรกซินส โรคราคน้ำโคนเน่า โรคมุมไม้ถวาด
- ผัก** ระวัง หนอนกระทู้หอม หนอนใยผัก ดองหน้ผัก โรคใบจุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

☺ 33-35 / 25-27°C

☁ ฝน 14-17 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว** ระวัง เน่าเสียงกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง โรคไหม้
- มันสำปะหลัง** ระวัง เน่าเสียงแป้งมันสำปะหลัง โรคใบด่าง โรคใบไหม้
- อ้อย** ระวัง ดองหน้หลอดยาว หนอนทออ้อย โรคใบขาว
- ไม้ผล** ระวัง เน่าเสียงแป้ง เน่าเสียงไก่แจ้ทุเรียน โรคใบติด โรคครากน้ำโคนเน่า
- ยางนา** ระวัง โรคใบร่วง โรคครากขาว อากาศเปลี่ยนแห้ง

ภาคตะวันออก

☺ 33-35 / 25-27°C

☁ ฝน 260-310 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 85-90 %

- มันสำปะหลัง** ระวัง เน่าเสียงแป้งมันสำปะหลัง เน่าเสียงขอยเกล็ดขาว โรคใบด่าง โรคใบไหม้
- ไม้ผล** ระวัง หนอนเจาะผล หนอนเจาะเมล็ด เน่าเสียงไก่แจ้ทุเรียน โรคครากน้ำโคนเน่า โรคใบติด
- มะพร้าว** ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ดองงวง ไรสีงามมะพร้าว
- ยางนา** ระวัง โรคใบร่วง โรคครากขาว อากาศเปลี่ยนแห้ง

ภาคกลาง

☺ 34-36 / 25-27°C

☁ ฝน 130-170 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 75-80 %

- ข้าว** ระวัง เน่าเสียงกระโดดสีน้ำตาล โรคขอบใบแห้ง
- อ้อย** ระวัง ดองหน้หลอดยาว โรคใบขาวอ้อย
- มะพร้าว** ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ดองงวง
- ผัก** ระวัง หนอนกระทู้ผัก หนอนใยผัก โรคใบจุด

ภาคใต้

☺ 32-35 / 24-26°C

☁ ฝน 110-390 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 70-90 %

- ไม้ผล** ระวัง หนอนเจาะลำต้น เน่าเสียงแป้ง โรคครากน้ำโคนเน่า โรคใบจุดสาหร่าย
- ปาล์มน้ำมัน** ระวัง หนอนปลอกเล็ก ดองทุผลลาย โรคลำต้นเน่า
- มะพร้าว** ระวัง หนอนหัวดำ แมลงดำหนาม ดองงวง
- ยางนา** ระวัง โรคใบร่วงชนิดใหม่ โรคครากขาว อากาศเปลี่ยนแห้ง

กสท. กอป.

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, วิทยาลัยเกษตร
 จัดทำโดย : กลุ่มขยายการดำเนินงานระดับอำเภอและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

7 เทคนิคการปลูกและดูแลรักษาพืชผักในฤดูฝน

01

เลือกชนิดพืชให้เหมาะสม

เลือกผักที่อายุสั้นหรือผักในใบ เช่น กวางตุ้ง ผักบุ้งจีน ผักคะน้า ผักกาดฮ่องเต้ เช่น คะน้าปลี คะน้า ผักกาดเขียว เช่น แตง กุ้งก้ามกราม ผักกวางตุ้ง ผักยี่สิบต้น เช่น ฮ่องเต้ ฟริก มะเขือ

การเตรียมเมล็ดพันธุ์

เลือกใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่น่าเชื่อถือ หากเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ไม่กลีบบน ควรแช่ในน้ำอุ่น 50 องศาเซลเซียส นาน 30 นาที เพื่อนำเชื้อโรคที่ติดมากับเมล็ดพันธุ์

02

03

การเตรียมดิน/การปรับปรุงดิน

ฤดูฝนดินมีความชื้นมาก พืชผักที่มีรากไม่ลึกมากควรยกแปลงให้สูง ไม่ต่ำกว่า 30 ซม. หากเป็นพืชหัวต้องยกสูงมากกว่า และควรปรับปรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยพืชสด/ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อเพิ่มช่องว่างในดินและเพิ่มการดูดซับธาตุอาหาร และใส่ปูนขาว อัตรา 100-300 กก./ไร่

การคลุมดินลดแรงกระแทกจากฝน

ใช้วัสดุคลุมแปลง เช่น ฟางข้าวหรือเศษใบไม้แห้ง เพื่อช่วยลดแรงกระแทกจากเม็ดฝน และเป็นการกวนคลุมพืชได้ฉ่ำกัก

04

05

การทำจิตวัชพืช

การทำจิตวัชพืช ซึ่งจะช่วยทำให้แสงแดดส่องถึง เป็นการลดความชื้นในดิน ป้องกันการเกิดโรคและแมลง และยังช่วยระบายอากาศในแปลงได้ดี

รดด้วยน้ำปุ๋ยมูลไส้

น้ำปุ๋ยมูลไส้ช่วยให้พืชมีความแข็งแรง ลดอัตราการตาย เตรียมโดยผสมมูลขี้วัว 5 กิโลกรัม ในน้ำ 20 ลิตร คนให้เข้ากัน กังไว้ 24 ชม. ใ้รดก่อนปลูก หลังจากนั้นผสมน้ำอัตรา 1:5 และรดในแปลง 2-3 ครั้ง/สัปดาห์

06

07

การใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคพืช

การคลุมเมล็ด: ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา 10-20 กรัม/เมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม และเติมน้ำลงไปเล็กน้อย การผสมดินปลูก: ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาสด 1 กิโลกรัม ผสมรำละเอียด 10 กิโลกรัม และปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยคอก 40 กิโลกรัม ผสมน้ำใส่ปูน กังไว้ 1-3 วัน จากนั้นคลุกดินปลูกหรือรองกับหลุม 1 กำต่อ 1 ต้น หรือโรยบริเวณโคนต้น

โรคข้าวสำคัญ ที่พบตามระยะการเจริญเติบโต

ระยะการเจริญเติบโต

ระยะกล้า 0-30 วัน	ระยะแตกกอ 30-60 วัน	ระยะออกดอก 60-90 วัน	ระยะก่อนเก็บเกี่ยว 90-120 วัน
----------------------	------------------------	-------------------------	----------------------------------

เชื้อรา

• โรคกล้าเน่า	>>>	█			
• โรคไหม้	>>>	█	█	█	█
• โรคใบจุดสีน้ำตาล	>>>		█	█	█
• โรคใบขีดสีน้ำตาล	>>>		█	█	█
• โรคกาบใบแห้ง	>>>		█	█	█
• โรคกาบใบเน่า	>>>			█	█
• โรคเมล็ดดำ	>>>				█

เชื้อแบคทีเรีย

• โรคขอบใบแห้ง	>>>	█	█	█	█
• โรคใบขีดโปร่งแสง	>>>		█	█	█

เชื้อไวรัส

• โรคใบสีส้ม	>>>	█	█		
• โรคใบหงิก	>>>	█	█		
• โรคเขียวเตี้ย	>>>	█	█		
• โรคหูด	>>>			█	█

เชื้อไฟโตพลาสมา

• โรคใบสีแสด	>>>		█	█	█
• โรคเหลืองเตี้ย	>>>		█	█	█

ไส้เดือนฝอย

• โรครากปม	>>>	█	█	█	█
------------	-----	---	---	---	---

สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม

• เมตาตอซัง	>>>	█	█	█	█
-------------	-----	---	---	---	---

รู้จักแมลงดีควบคุมแมลงดำนามมะพร้าว

มารู้จักกับแมลงศัตรูธรรมชาติ

หรือ แมลงดีที่สามารถควบคุมแมลงดำนามมะพร้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเข้าสู่ฤดูฝนแต่สภาพอากาศร้อนชื้นส่งผลให้เกิดการระบาดของแมลงดำนามมะพร้าวในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่พบพื้นที่การระบาดมาก ดังนั้นมาทำความรู้จักและอนุรักษ์แมลงดีในสวนมะพร้าวกันค่ะ

แตนเบียนหนอนแมลงดำนามมะพร้าว (*Asecodes hispinarum*)

แตนเบียนหนอนแมลงดำนามมะพร้าว (*Asecodes hispinarum*)

แตนเบียนหนอนแมลงดำนามมะพร้าว

ใช้ควบคุมหนอนแมลงดำนามมะพร้าว

อัตราการปล่อย 5 มียม์ต่อไร่

การนำไปใช้

1. นำแตนเบียนหนอนแมลงดำนามมะพร้าว 5 มียม์ใส่ในอุปกรณ์การปล่อย เพื่อป้องกันฝนและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น มด ที่จะมากทำลายมียม์
2. เมื่อสำรวจพบหนอนแมลงดำนามมะพร้าว ปล่อยแตนเบียนหนอนแมลงดำนามมะพร้าวในอัตรา 5 มียม์ต่อไร่ ปล่อย 3 - 5 ครั้ง ห่างกันทุก 7 - 10 วันโดยแขวนริ้วกีดมะพร้าวต้นเล็กหรือต้นไม้อื่นที่อยู่ใกล้เคียง ให้กระจายทั่วทั้งแปลง หลีกเลี่ยงปล่อยในช่วงแสงแดดจัด และควรงดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หลังการปล่อย 7 - 14 วัน

ผลิตโดย กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

แมลงหางหนีบสีดำ (*Chelisoches morio*)

แมลงหางหนีบสีดำ (*Chelisoches morio*)

แมลงหางหนีบสีดำ

ใช้ควบคุมศัตรูมะพร้าว เช่น หนอนหัวดำมะพร้าว หนอนแมลงดำนามมะพร้าว

อัตราการปล่อย 500 ตัวต่อไร่

การนำไปใช้

- เมื่อสำรวจพบหนอนศัตรูพืช ปล่อยแมลงหางหนีบสีดำ ทั้งตัวอ่อนหรือตัวเต็มวัย ในอัตรา 200 ตัวต่อไร่ เพื่อควบคุมการระบาดของศัตรูพืช โดยปล่อยเป็นจุด ๆ ให้กระจายทั่วแปลง หลีกเลี่ยงปล่อยในช่วงแสงแดดจัด และควรงดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลังการปล่อย 7 - 14 วัน

ผลิตโดย กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

แตนเบียนดักแด้แมลงดำนามมะพร้าว (*Tetrastichus brontispae*)

แตนเบียนดักแด้แมลงดำนามมะพร้าว (*Tetrastichus brontispae*)

แตนเบียนดักแด้แมลงดำนามมะพร้าว

ใช้ควบคุมดักแด้แมลงดำนามมะพร้าว

อัตราการปล่อย 5 มียม์ต่อไร่

การนำไปใช้

1. นำแตนเบียนดักแด้แมลงดำนามมะพร้าว 5 มียม์ใส่ในอุปกรณ์การปล่อย เพื่อป้องกันฝนและสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ เช่น มด ที่จะมากทำลายมียม์
2. เมื่อสำรวจพบดักแด้แมลงดำนามมะพร้าว ปล่อยแตนเบียนดักแด้แมลงดำนามมะพร้าวในอัตรา 5 มียม์ต่อไร่ ปล่อย 3 - 5 ครั้ง ห่างกันทุก 7 - 10 วันโดยแขวนริ้วกีดมะพร้าวต้นเล็กหรือต้นไม้อื่นที่อยู่ใกล้เคียง ให้กระจายทั่วทั้งแปลง หลีกเลี่ยงปล่อยในช่วงแสงแดดจัด และควรงดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช หลังการปล่อย 7 - 14 วัน

ผลิตโดย กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ที่มา : ภาพ: กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

ศัตรู ชมพู่ ฝรั่ง

ชมพู่ ฝรั่ง เป็นผลไม้ที่นิยมบริโภคเป็นผลสดในหมู่คนไทยตลอดจนชนต่างชาติ โดยเฉพาะกลุ่มคนเชื้อสายจีน เนื่องจากเป็นผลไม้ที่มีเปลือกสีแดง ถือว่าเป็นสีที่เป็นมงคล รับประทานได้ทุกเพศทุกวัย รสชาติไม่หวานจัด ทานแล้วรู้สึกสดชื่น ชมพู่และฝรั่ง เป็นไม้ผลที่มักพบปัญหาแมลงศัตรูคล้ายๆ กัน

แมลงวันผลไม้

การทำลาย : แมลงวันผลไม้ตัวเต็มวัยเพศเมียใช้วิธีวางไข่แทงลงในเนื้อผลไม้ จากนั้นไข่จะฟักเป็นตัวหนอนไชกินเนื้อผลไม้ ทำให้ผลเน่าและร่วงหล่น ในชมพู่เข้าทำลายตั้งแต่เริ่มติดผลเป็นต้นไป ส่วนในฝรั่งเริ่มเข้าทำลายเมื่อผลอายุประมาณสองเดือนหลังดอกบาน

การป้องกันกำจัด :

1. ห่อผลเมื่อผลผลิตเริ่มติดผล
2. เก็บผลที่ร่วงหล่นหรือเน่าเสียไปทำลาย
3. ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง และกำจัดพืชอาศัย เพื่อลดแหล่งอาศัย
4. ใช้สารล่อกำจัดแมลงวันผลไม้เพศผู้
5. ใช้เหยื่อโปรตีนออกโตไลเซก หรือ ไฮโดรไลเซก เพื่อลดประชากรแมลงวันผลไม้เพศเมีย

การทำลาย : เพลี้ยแป้งดูดกินน้ำเลี้ยงจากส่วนอ่อนของพืช เช่น ใบ ดอก ผล ตา ยอด แล้วปล่อยมูลหวานออกมา ส่งผลให้เกิดราดำ ทำให้พืชไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้ ใบหงิกงอ ลำต้นแคระแกร็น

การป้องกันกำจัด :

1. ตัดส่วนที่เสียหายไปเผาทำลาย
2. เมื่อพบการระบาดควรพ่นด้วย white oil 67% EC อัตรา 100 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หลังจากนั้นให้ใช้เศษผ้าชุบน้ำมันเครื่องถูกรอบโคนต้น ป้องกันมด และเพลี้ยแป้งไต่ขึ้นมาบนต้น
3. พ่นด้วยเชื้อราบีวเวอเรีย ผสมสารจับใบ

เพลี้ยแป้ง

หนอนแดง

การทำลาย : ตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืนจะวางไข่ระยะดอกตูมของชมพู่ และระยะผลเล็กของฝรั่ง หนอนจะกัดกินทำให้ดอกและผลร่วง

การป้องกันกำจัด :

พ่นด้วยสารฆ่าแมลง Diflubenzuron 25% WP อัตรา 30 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ Triazophos 40% EC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นช่วงเริ่มแทงดอก 1 ครั้ง และช่วงดอกตูม 1 ครั้ง และพ่นหลังติดผล 2-3 ครั้ง จนผลสุกหมด

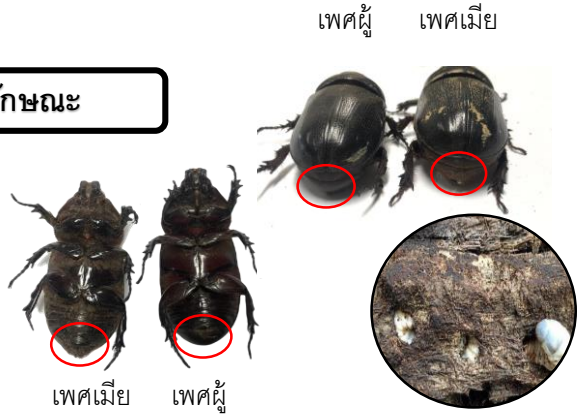
ด้วงแรดมะพร้าวและปาล์มน้ำมัน

ด้วงแรดมะพร้าว (Coconut rhinoceros beetle)
 ด้วงแรดมะพร้าว ชนิดเล็ก ชื่อวิทยาศาสตร์: *Oryctes rhinoceros*
 ด้วงแรดมะพร้าว ชนิดใหญ่ ชื่อวิทยาศาสตร์: *Oryctes gnu Mohner*

รูปร่างลักษณะ

ด้วงแรดมะพร้าวในระยะตัวหนอน จะมีลำตัวอ้วนเป็นรูปตัว C และสามารถสังเคดส่วนหัวและส่วนลำตัวเกือบชนกัน ในระยะตัวเต็มวัยจะเป็นด้วงปีกแข็ง สีดำมันวาว ใต้ท้องสีน้ำตาลแดง ตัวเต็มวัยเพศผู้มีเขาสลักขมคล้ายเขาแรด บนส่วนหัวยาวโค้ง แต่ในเพศเมียเขาจะสั้นกว่าและบริเวณท้องปล้องสุดท้ายของเพศเมียมีขนสีน้ำตาลแดงขึ้นหนาแน่นกว่าเพศผู้

การเข้าทำลาย

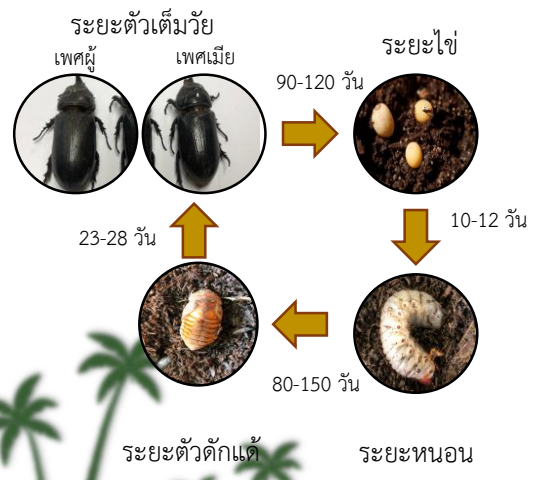
ด้วงแรดมะพร้าวเป็นแมลงที่มีพฤติกรรมชอบซุกซ่อนตัวเอง ในระยะตัวเต็มวัยจะเข้าทำลายพืชโดยเฉพาะกัดโคนกาบใบ ยอดมะพร้าวหรือพืชรังนกปาล์ม รวมทั้งเข้าทำลายยอดอ่อนที่ยังไม่คลี่ ทำให้ใบเกิดใหม่ไม่สมบูรณ์ มีรอยขาดแหว่ง เป็น " รังนก คล้ายหางปลาหรือรูปพัด " และในระยะตัวหนอน จะกัดกินทั้งระบบรากของต้นมะพร้าวและปาล์มปลูกใหม่ ทำให้ไม่สามารถเจริญเติบโตได้อย่างเต็มที่ ถ้าโดนทำลายมาก ๆ ทำให้ใบเกิดใหม่เป็นเนื้อเยื่ออ่อน ซึ่งทำให้ด้วงงวงมะพร้าวเข้ามาวางไข่หรือทำให้เกิดยอดเน่า จนต้นตายในที่สุด

การป้องกันกำจัด

- 1.วิธีการเขตกรรม ได้แก่
  - 1.1 ฝัง เผาซากลำต้นหรือดอมะพร้าว ซากต้นปาล์มน้ำมัน
  - 1.2 เคลี่ยกองซากพืช กองมูลสัตว์ให้กระจายออกสูงไม่เกิน 15 เซนติเมตร
  - 1.3 หากต้องกองมูลสัตว์เกิน 2-3 เดือน ควรหมั่นพลิกกลับกอง
2. วิธีการ ใต้ถ้ำ ใช้กับดักฟีโรโมนล่อด้วงแรดมะพร้าวในระยะตัวเต็มวัย
3. ชีววิธี ใต้ถ้ำ ใช้เชื้อราเมตาตาไรเซียม (*Metarhizium anisopliae*) อัตรา 800 กรัมต่อกองล่อ ผสมบูนดอกและมะพร้าวสับ อัตราส่วน 0.5 ต่อ 1 เพื่อกำจัดในระยะตัวหนอนและตัวเต็มวัย
4. การใช้สารเคมี หากพบว่ามีการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ดังนี้

ไดอะซินนอน (diazinon) 60% EC อัตรา 80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร
 สารบิวรอนค่อมะพร้าวตั้งแต่โคนยอดอ่อนลงมาให้เปียก ใช้ปริมาณ 1-1.5 ลิตรต่อต้น
 ทุก 15-20 วัน ควรใช้ 1-2 ครั้งในช่วงระบาด

วงจรชีวิต

Salicylic acid

สารที่สามารถชะลอการเจริญของเชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* (Penz) ในมะม่วงได้

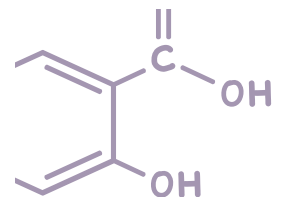
เชื้อรา *Colletotrichum gloeosporioides* (Penz) เป็นสาเหตุของโรคแอนแทรคโนสที่มักจะเป็นปัญหาในมะม่วง โดยเข้าทำลายและแสดงอาการของโรคหลังการเก็บเกี่ยว ส่งผลให้มะม่วงเสียคุณภาพ และสร้างความเสียหายได้

การใช้สารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น คาร์เบนดาซิม และโพรคลอราซเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยลดสาเหตุของโรคได้ แต่การพัฒนาแนวทางการควบคุมโรคอย่างปลอดภัยเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะแนวทางในการกระตุ้นให้เกิด ความต้านทาน ซึ่งการตอบสนองของพืชต่อการเกิดความต้านทานมีความหลากหลายขึ้นกับชนิดของสารกระตุ้น

คุณสมบัติ

- หรืออีกชื่อหนึ่งคือ 2-Hydroxybenzoic acid
- เป็นสารเคมีชนิดหนึ่งที่มีลักษณะเป็นของแข็งสีขาว
- มีค่าความเป็นกรดต่างเท่ากับ 2.4 ที่อุณหภูมิ 20 องศาเซลเซียส
- และเป็นผลิตภัณฑ์ไม่ถูกพิจารณาให้เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตที่ไม่ก่อให้เกิดผลข้างเคียงในระยะยาวในสภาพแวดล้อม

วิธีการใช้

ใช้ Salicylic acid ความเข้มข้น 150 มิลลิกรัมต่อลิตร หรือสาร Acibenzolar-S-methyl ความเข้มข้น 200 มิลลิกรัมต่อลิตร พ่นที่ช่อผลของมะม่วงที่ระยะเวลา 50 วัน หลังจากดอกบานเต็มที่ ปริมาตร 10 มิลลิลิตรต่อช่อดอก

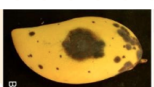
ผลที่ได้

หลังการฉีดพ่นสารกลุ่ม Salicylic acid พบสาร 2,6-Ditert-butyl-4-(2,3,4,5,6-pentafluorobenzyl) Phenol ที่เป็นอนุพันธ์ของ 2,4 DTBP ที่ผิวของมะม่วง ซึ่งมีรายงานฤทธิ์ในทาง Antioxidant และสามารถควบคุมการเจริญของจุลินทรีย์ได้

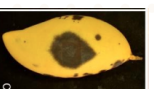
หลังจากนั้นนำมาบ่มเชื้อที่อุณหภูมิ 20 องศาเซลเซียส ที่ระยะเวลา 15 วัน พบว่าแผลของโรคแอนแทรคโนสในมะม่วงที่ฉีดพ่นสารกลุ่ม Salicylic acid มีขนาดลดลง 15-20%

ไม่ใช้สาร

ใช้ Salicylic acid

ใช้ Acibenzolar-S-methyl

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช

- การวินิจฉัยศัตรูพืชผิดเนื่องจากศัตรูพืชที่เห็นอาจไม่ใช่ศัตรูพืชหลักที่เป็นปัญหาของการระบาดขณะนั้น
- สภาพแวดล้อมขณะพ่นสารที่ไม่เหมาะสม เช่น ลม อุณหภูมิ ความชื้น เป็นต้น
- การใช้อัตราพ่น (อัตราการใช้น้ำ) ที่ต่ำเกินไป ทำให้การแพร่กระจายและการตกค้างของละอองสารไม่เพียงพอ ที่จะกำจัดศัตรูพืช
- คุณภาพของน้ำที่ใช้ผสมไม่เหมาะสม เนื่องจากความเป็นกรดต่างมากเกินไป (pH ที่เหมาะสม คือ 5.5 -7)
- สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชนั้นเสื่อมฤทธิ์เนื่องจากการผสมสารหลาย ๆ ตัวร่วมกัน
- ไม่เข้าใจอัตราการใช้สารที่ข้างฉลาก เพราะขึ้นกับชนิดของพืชปลูก (อัตราพ่น) และชนิดของแมลง (อัตราสาร)
- ศัตรูพืชอาจมีการดื้อยาหรือสร้างความต้านทานต่อกลุ่มของสารที่เลือกใช้

ทั้งนี้ กรณีที่การป้องกันกำจัดศัตรูพืชไม่ได้ผลเท่าที่ควร อาจจะต้องตรวจสอบความผิดปกติของอุปกรณ์ในการพ่นสาร เช่น หัวฉีดมีการสึกกร่อนหรือไม่ ลักษณะการเลือกใช้หัวฉีด การจัดรูปแบบของหัวฉีด แรงดันที่ใช้พ่น ความเร็วของการเดินพ่นสาร หรือความกว้างของแนวพ่นสารและสภาพแวดล้อมขณะพ่นสารเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการพ่นสารต่อไป

ตัวชี้วัด FFS ที่ประสบความสำเร็จ

องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้ระบุตัวชี้วัดที่สำคัญในการประเมินคุณภาพของโรงเรียนเกษตรกร ไว้ดังนี้

กลุ่มเกษตรกร

- มีความสนใจเรื่องเดียวกัน
- มีเป้าหมายที่ชัดเจน

การจัดการ/กฎระเบียบ

- อย่างน้อย 70 - 80 % ของสมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม
- มีการปฏิบัติต่อสมาชิกที่เท่าเทียมกัน

กระบวนการเรียนรู้

หลักสูตร :

- ตามความต้องการของเกษตรกร
- ควรประกอบด้วยหัวข้อหลักและหัวข้อพิเศษ
- มีความเหมาะสมต่อวิถีชีวิตและการปฏิบัติของเกษตรกร
- มีความครอบคลุมและยืดหยุ่น

พัฒนาศักยภาพของเกษตรกร

- เสริมความมั่นใจของเกษตรกร
- เกษตรกรเป็นผู้เลือกกระบวนการและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- เกษตรกรมีความเข้าใจกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

ความยั่งยืน

- มีระบบติดตามและประเมินผล

วิทยากรพี่เลี้ยง (Facilitator)

- มีความเข้าใจกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร
- มีทักษะวิทยากรกระบวนการ
- กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ไม่ใช่ การสอน
- ให้เกียรติและเคารพความคิดเห็นของเกษตรกร
- มีความรับผิดชอบต่อเกษตรกร

การลงมือปฏิบัติ/ทดลอง

- มีแปลงเรียนรู้
- สำรวจระบบนิเวศเกษตร (AESA) อย่างสม่ำเสมอ
- เรียนรู้จากการทดลองเปรียบเทียบเพื่อหาสาเหตุของปัญหา ไม่ใช่ จากการสาริต

การเก็บข้อมูล/เอกสาร

- มีบันทึกข้อมูลของสมาชิก
- มีบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม
- มีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรม
- มีการเก็บข้อมูลการติดตามและประเมินผล

ผลลัพธ์

- เกษตรกรยอมรับวิธีปฏิบัติ/เทคโนโลยี และนำไปปรับใช้
- คริวเรือนเกษตรกรมีการพัฒนาที่ดีขึ้นในภาพรวม เช่น รายได้ สุขภาพ

